

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

Για την Προστασία του Περιβάλλοντος
και της Πολιτιστικής Κληρονομιάς

Τριπόδων 28, 10558, Πλακα, Αθήνα
Τηλ. 210 3225245, 3226693 Φαξ. 210 3225240
www.ellinikietairia.gr

Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη
Δημητριάδος και Αλμυρού Ιγνάντιο
Ιερά Μητρόπολη Δημητριάδος
38222 Βόλος

Αθήνα, 18.3.2004
Αρ. Πρωτ: 292 / Ε.Ε

Σεβασμιώτατε,

Θα ήθελα να σας ενημερώσω για τα νεότερα στοιχεία που έχουν προκύψει σχετικά με τα τρία μνημεία της Ιεράς Μητρόπολης Δημητριάδος και Αλμυρού που επισκέφθηκαν τα μέλη του Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς, κ. Α. Ζάννος και Ε. Γρατσία, και ο συνεργάτης σας κύριος Μ. Κουμπαρέλης τον Νοέμβριο 2003.

Ιερά Μονή Αγίου Λαυρεντίου

Το Συμβούλιο Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς ανέλαβε ύστερα από πρόταση του Ιδρύματος Α. Γ. Λεβέντη να αξιολογήσει την πρόταση σας προς το Ίδρυμα για οικονομική ενίσχυση της αποκατάστασης του καθολικού της Μονής Αγίου Λαυρεντίου, σημαντικού βυζαντινού μνημείου της Θεσσαλίας, προκειμένου να συνεισφέρει το 50% του κόστους των απαιτούμενων εργασιών. Αρχή του Ιδρύματος είναι το υπόλοιπο 50% να καλύπτεται από φορείς της τοπικής κυρίως κοινωνίας.

Στο σημείο αυτό θα θέλαμε να σας ενημερώσουμε ότι οι αρχιτέκτονες και μέλη του Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς κ. Αλέξανδρος Ζάννος και κ. Σταύρος Μαμαλούκος είδαν τη μελέτη που έχει συνταχθεί από τον αρχιτέκτονα κ. Α. Βαλάσσα και διαπίστωσαν ότι παρουσιάζει σοβαρές ελλείψεις στην τεκμηρίωση (λίγα και όχι καλά γενικά σχέδια, έλλειψη λεπτομερειών, ανύπαρκτη τεκμηρίωση της οικοδομικής ιστορίας του εξαιρετικά σημαντικού μνημείου) και επικίνδυνες ελλείψεις και ασάφειες στις προτάσεις. Η Διεύθυνση Αναστήλωσης Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Μνημείων προκειμένου να προχωρήσει το θέμα της έγκρισης της μελέτης έχει ζητήσει από τη Μονή τη σύνταξη μιας πλήρους μελέτης. Ο κ. Σταύρος Μαμαλούκος είναι διατεθειμένος να συντάξει την πλήρη μελέτη και να αναλάβει τη συστηματική επίβλεψη του έργου. Το κόστος της μελέτης θα συμπεριληφθεί στον προϋπολογισμό του κόστους των εργασιών αποκατάστασης που έχει δοθεί στο Ίδρυμα Α. Γ. Λεβέντη.

Πριν ενημερώσουμε το Ίδρυμα Α. Γ. Λεβέντη θα θέλαμε να γνωρίζουμε κατά πόσο η Ιερά Μητρόπολη Δημητριάδος είναι σε θέση να αναλάβει το υπόλοιπο ήμισυ του κόστους, το οποίο, αφού η Μητρόπολη δεσμευτεί ότι θα καλύψει, μπορεί να καταβάλει τμηματικά. Επίσης, θα θέλαμε να σας ενημερώσουμε ότι κατά την επικοινωνία μας με μέλος της Επιτροπής Χριστιανικών Μνημείων της Εκκλησίας της Ελλάδος προέκυψε η πληροφορία ότι η Εκκλησία της Ελλάδος ενδιαφέρεται για το

μνημείο και η Μητρόπολή σας θα μπορούσε να απευθυνθεί στην Επιτροπή προκειμένου να ζητήσει την οικονομική βοήθειά της.

Το Συμβούλιο Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς είναι διατεθειμένο να αναλάβει τη διαχείριση του έργου αποκατάστασης της Μονής.

Ναός Αγίου Νικολάου και Αγίων Πάντων

Όσον αφορά τον διπλό ναό του Αγίου Νικολάου και των Αγίων Πάντων στη Μακρυνίτσα, η αρμόδια Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων δεν έχει πραγματοποιήσει καμία σωστική επέμβαση τα τελευταία 25 χρόνια. Είναι ωστόσο διατεθειμένη να στείλει αρχιτέκτονα μηχανικό και συντηρητή για να εκτιμήσουν το κόστος της σύνταξης μελέτης και του έργου αποκατάστασης προκειμένου να αναζητηθεί το χρηματικό ποσό για να σωθεί το μνημείο.

Μονή Αγίου Προδρόμου

Το Ίδρυμα Α. Γ. Λεβέντη ενέκρινε την οικονομική ενίσχυση της σύνταξης μελέτης αποκατάστασης της Μονής του Αγίου Προδρόμου στην Ανατολή Λαρίσης, ύστερα και από τη δική μας συμβουλή. Το γεγονός αυτό μας έδωσε μεγάλη χαρά αφού η χορηγία αυτή θα επιτρέψει την ένταξη του έργου επισκευής στο Γ' Κοινοτικό Πλαίσιο και συνεπώς την αποκατάσταση του τόσο σημαντικού αυτού μνημείου.

Το Συμβούλιο Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς καταβάλει κάθε προσπάθεια για την προστασία των παραπάνω μνημείων και θα θέλαμε να σας διαβεβαιώσουμε ότι θα συνεχίσει σε αυτόν τον δρόμο.

Σας ευχόμεθα ολόψυχα «Καλή Ανάσταση».

Με σεβασμό

Κώστας Καρράς

Κώστας Καρράς
Πρόεδρος

P. O. BOX 481
FL 9490 VADUZ

Athens Office:
9, Fragoklissias Street
GR-151 25 Maroussi
Tel. 210-6165232
Fax 210-6165235
E-mail: aglf@panafoni.gr

Αθήνα, 3 Μαρτίου 2004

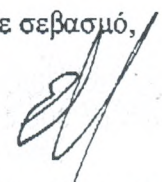
Προς την
Ι. Μητρόπολη Δημητριάδος και Αλμυρού
Ι. Μ. Τιμίου Προδρόμου
40003 Ανατολή Αγιάς
Λάρισα

Οσιώτατες αδελφές,

Αναφερόμενη στο αίτημά σας για μερική χρηματοδότηση της μελέτης αποκατάστασης της Ι. Μονής Τιμίου Προδρόμου, ευχαρίστως σας πληροφορώ ότι το Ίδρυμα Α. Γ. Λεβέντη, αξιολογώντας την σημασία της αποκατάστασης του μεταβυζαντινού αυτού μνημείου, την επείγουσα φύση της ολοκλήρωσης της μελέτης και λαμβάνοντας υπόψη και τη θετική γνωμοδότηση της Ελληνικής Εταιρείας για την Προστασία του Περιβάλλοντος και της Πολιτιστικής Κληρονομιάς, ενέκρινε εκτάκτως το ποσόν των €15.500 το οποίο υπολείπεται, προκειμένου να κατατεθεί η αρχιτεκτονική και στατική μελέτη.

Για την κατάθεση του ως άνω ποσού παρακαλούμε να μας στείλετε γραπτώς στην εγείνησιν άνω ταχυδρομική διεύθυνση, τα ακριβή στοιχεία τραπεζικού λογαριασμού: όνομα τράπεζας, υποκατάστημα, διεύθυνση υποκαταστήματος, αριθμό λογαριασμού και ακριβές όνομα δικαιούχου.

Με σεβασμό,

Ελένη Μαριολέα

✓ Αντίγραφο: ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ για την Προστασία του Περιβάλλοντος και της Πολιτιστικής Κληρονομιάς

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

Για την Προστασία του Περιβάλλοντος
και της Πολιτιστικής Κληρονομιάς

Τριπόδων 28, 10558, Πλακά, Αθήνα
Τηλ. 210 3225245, 3226693 Φαξ: 210 3225240
www.ellinikietairia.gr

Υπόψη κρείας Μαρίας Ελένης

Προς κ. Γιώργο Δανιήλ
Ιδρυμα Α. Γ. Λεβέντη
Φραγκοκλησιάς 9
Μαρούσι

Αθήνα, 24.2.2004
Αρ. Πρωτ.: 192/ΕΕ

Αγαπητέ μου Γιώργο,

Το Συμβούλιο Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς και εγώ προσωπικά με μεγάλη χαρά ακούσαμε την επιθυμία του Ιδρύματος Α. Γ. Λεβέντη να αξιολογήσουμε το αίτημα της Ιεράς Μονής Τιμίου Προδρόμου για οικονομική ενίσχυση της μελέτης στερέωσης του παλαιού κτιριακού συγκροτήματος της. Η χαρά αυτή οφείλεται στο γεγονός ότι το Συμβούλιο εδώ και καιρό παρακολουθεί τα προβλήματα της Μονής που αφορούν τη στερέωση και την αποκατάσταση. Πρόσφατα δύο μέλη του Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς επισκέφθηκαν τη Μονή και διαπίστωσαν τα σοβαρά έως επικίνδυνα προβλήματα που αντιμετωπίζει.

Με την οικονομική ενίσχυση των 15.500 € που σας έχει ζητήσει η Μοναστική Αδελφότητα θα ολοκληρωθεί η μελέτη του μοναστικού συγκροτήματος του 16^{ου} αιώνα, η οποία στη συνέχεια θα κατατεθεί στην Περιφέρεια Θεσσαλίας προκειμένου το έργο αποκατάστασης να ενταχθεί σε πρόγραμμα χρηματοδότησης από το Γ' ΚΠΣ. Τα χρονικά όρια της υποβολής είναι έως τις 10 Μαρτίου 2004.

Επίσης, θα θέλαμε να σας ενημερώσουμε ότι η σύνταξη της μελέτης έχει ανατεθεί στην αρχιτέκτονα-αναστηλώτρια κυρία Καλλιόπη Θεοχαρίδου και στον πολιτικό μηχανικό κύριο Ζάμπα, δυο αξιόλογους και εξειδικευμένους σε αναστηλωτικά θέματα επιστήμονες. Σημειώνουμε επίσης ότι η κυρία Θεοχαρίδου υπήρξε από τις πιο επιτυχημένες υποτρόφους του National Trust of Greece στο Πανεπιστήμιο του York κατά την εποχή που ο αείμνηστος Ντίνος ήταν μέλος του Συμβουλίου και χορηγός του προγράμματος. Επίσης, η Ζ' Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων, αρμόδια για το μνημείο, είναι σε άριστη συνεργασία μαζί τους.

Το Συμβούλιο Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς συνηγορεί θερμά το Ιδρυμα Α. Γ. Λεβέντη να ανταποκριθεί θετικά στο αίτημα για την οικονομική ενίσχυση της Μονής με 15.500 €. Η ενίσχυση αυτή είναι υψίστης σημασίας, διότι με αυτόν τον τρόπο θα συμπληρωθούν οι προϋποθέσεις ώστε να ενταχθεί η αποκατάσταση της Μονής στο Γ' ΚΠΣ.

TRANSMISSION VERIFICATION REPORT

TIME : 24/02/2004 16:12
NAME : ELLINI I ETAIRIA
FAX : 010-325240
TEL : 010-325245

DATE, TIME	24/02 16:12
FAX NO./NAME	2106105124
DURATION	00:00:49
PAGE(S)	02
RESULT	OK
MODE	STANDARD
	ECM

Θέλομε να τονίσουμε ότι πρόκειται για μελέτη στερέωσης του μνημείου και ότι είναι
απολύτως αναγκαία επίσης για λόγους ετοιμορροπίας του μνημείου.
Είμαστε στη διάθεσή σας για οποιαδήποτε περαιτέρω πληροφορία.

Με βαθιά εκτίμηση

Κώστας Καρράς

Κώστας Καρράς
Πρόεδρος της ΕΕ

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΟΣ ΚΑΙ ΑΛΜΥΡΟΥ
ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΤΙΜΙΟΥ ΠΡΟΔΡΟΜΟΥ
40003 ΑΝΑΤΟΛΗ - ΑΓΙΑΣ - ΛΑΡΙΣΑ
ΤΗΛ 24940 - 81289
E-mail : anatoli4@otenet.gr

Henri

Προς τό
C1 Ιδρυμα Λεβέντη

2 Αξιότιμοι Κύριοι

Έχοντας υπ όψιν το μεγάλο ενδιαφέρον και την αμερίστη υποστήριξή σας προς την πολιτιστική, ιστορική, και εκκλησιαστική κληρονομιά του έθνους μας, απευθυνόμεθα σε σας, με τη μεγάλη έλπίδα ότι θα μάς βοηθήσετε.

Πριν 3 περίπου χρόνια, ο Θεός, και ο Άγιος Ιωάννης ο Πρόδρομος, έφεραν την Μοναστική μας αδελφότητα εδώ, στον Κίσσαβο, την Όσσα, στα 1100 μέτρα υψόμετρο όπου βρίσκεται η Ιστορική Μονή του Αγίου Ιωάννου του Προδρόμου, 4 χλ.μ. από το χωριό Ανατολή, 1 ώρα από την πόλη της Λάρισας.

Η Μονή κτίστηκε γύρω στο 1550 μ.Χ. από τον Οσιομάρτυρα, Νεομάρτυρα Δαμιανό τον «έν Κίσσαβω», ο οποίος άσκησε σε σπήλαιο που βρίσκεται 2 χλ.μ. μακριά από τη Μονή. Ο Άγιος Δαμιανός, μαρτύρησε στη Λάρισα το 1565 μ.Χ. Τον κρέμασαν και τον έκαψαν οι Τούρκοι, και έριξαν τη στάχτη του στον Πηνειό Ποταμό.

Το κτηριακό συγκρότημα της Ιεράς Μονής αποτελείται από κεντρικό Ιερό Ναό προς τιμήν του Αγίου Ιωάννου του Προδρόμου, [Καθολικόν] που περικλείεται από το κτήριο των κελλιών, των εργαστηρίων, των χώρων φιλοξενίας, Παρακκλησιού του Αγίου Δημητρίου και άλλους χώρους. Στο Καθολικό της Μονής διασώζονται αξιόλογες τοιχογραφίες.

Η Μονή λειτούργησε ως το 1948 όποτε άρχισε να καταστρέφεται την εποχή των προβλημάτων του εμφυλίου πολέμου. Κατόπιν, συμπλήρωσε την καταστροφή, ο χρόνος, τα άκραία καιρικά φαινόμενα, και η εγκατάληψη από φορείς και ανθρώπινο δυναμικό...

Σήμερα η Μονή ως διατηρητέο κτηριακό συγκρότημα τελεί υπό την έποπτεία της Ζ' Εφορείας Βυζαντινών Αρχαιοτήτων που έδρευε στη Λάρισα.

Η Μοναστική μας αδελφότητα, στεγάζεται σήμερα σε παρακείμενο κτήριο που ξεκίνησε να κτίζεται το 1980 και εγκαταλήφθηκε το 1983, το οποίο, όπως και το Βυζαντινό «Παλαιό» κτηριακό συγκρότημα, εγκαταλήφθηκε για 17 χρόνια, στην καταστροφή του χρόνου, των άκρων καιρικών φαινομένων και της λεηλασίας του κόσμου... Αυτό το κτήριο, με υπεράνθρωπη αυτοθυσία, άκατάπαυστη προσωπική εργασία, άβαστατα έξοδα, συμπράσταση αφανών ευεργετών, πολύ μεράκι, και ατέλειωτη εδωλογία Θεού, στήσαμε στοιχειώδως, για να βιώσουμε τα μοναστικά ιδεώδη.

Παράλληλα καταβάλλουμε έναν τιτάνο αγώνα να διασώσουμε το Βυζαντινό «Παλαιό» κτηριακό συγκρότημα. Τον Ιούνιο του 2001 με έξοδα της Μονής εκπονήθηκε «Προμελέτη» αποκατάστασης του Καθολικού της «Παλαιάς» Μονής, από την κα Κ. Θεοχαρίδου Αρχιτέκτονα Αναστηλώτρια, η οποία εγκρίθηκε από το Υπουργείο Πολιτισμού στις 8 Νοεμβρίου 2002. Κατόπιν τούτου εστάλη τεχνικό δελτίο από την Ζ' Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων στην Περιφέρεια Θεσσαλίας ώστε το Μνημείο να μπει σε κάποιο πρόγραμμα χρηματοδότησης.

Μετά από μία πρόσφατη συνάντηση με τον κο.Καρατζιώτη, τον Περιφερειάρχη Θεσσαλίας και αρμοδίους υπευθύνους της Περιφέρειας, είχαμε τη χαρά να διαπιστώσουμε το πραγματικό ενδιαφέρον για την ένταξη του Μνημείου-Μοναστηριού μας σε πρόγραμμα χρηματοδότησης από το Γ' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης [Κ.Π.Σ.], με τη συμπαράσταση και άμεση συνεργασία της Ζ' Εφορείας Βυζαντινών Αρχαιοτήτων. Από την Περιφέρεια Θεσσαλίας μάς διαβεβαίωσαν, ότι το ύψος της χρηματοδότησης μπορεί να είναι 500.000 ΕΥΡΩ, με την προϋπόθεση ότι θα κατατεθεί πλήρης σχετική αρχιτεκτονική και στατική μελέτη, έγκειμένη από το Υπουργείο Πολιτισμού, συνοδευόμενη από τεχνικό δελτίο της Ζ' Εφορείας Βυζαντινών Αρχαιοτήτων, έως τις 10 Μαρτίου 2004... Άναθέσαμε ήδη την μελέτη στην Αρχιτέκτονα Αναστηλώτρια κα Θεοχαρίδου, η οποία καθήλωσε το κόστος της, στο ποσό των 39.000 ΕΥΡΩ. Κατόπιν συνεννόησας μας με την Ζ' Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων, η οποία θα αναλάβει την υλοποίηση του έργου της αποκατάστασης του Μνημείου, είναι δυνατόν να δοθούν 23.500 ΕΥΡΩ, στην κα Θεοχαρίδου από το ποσό της χρηματοδότησης του έργου, μετά την έκταμινση του ποσού. Το υπόλοιπο ποσό των 15.500 ΕΥΡΩ θα πρέπει να βρεθεί από τη Μονή μας, η οποία δύσκολα ανταπεξέρχεται στις αφάνταστα δύσκολες καθημερινές της ανάγκες, ιδιαίτερα την περίοδο του χειμώνα...

Επικαλούμαστε, θερμά, τη γνωστή ευαισθησία σας σε ανάλογες περιπτώσεις και το αξιοθαύμαστο ενδιαφέρον με το οποίο ανταποκρίνεσθε συνήθως σε τέτοια θέματα.

Θά μπορούσατε, αν έπιθυμείτε, να πάρετε πολλές πληροφορίες, τόσο για το Μνημείο-Μοναστήρι μας, όσο και για την Μοναστική μας αδελφότητα από την «Ελληνική Έταιρεία Προστασίας του Περιβάλλοντος και της Πολιτιστικής Κληρονομιάς», από όπου έχουμε ζητήσει βοήθεια, μία και το Μοναστήρι μας έχει από χρόνια, μία ιδιαίτερη ευαισθησία στο χώρο της Προστασίας του Περιβάλλοντος, διακονώντας τη φύση με σεβασμό, εργαζόμενες, οι μοναχές με οικολογική συνείδηση στο μοναδικό, πρότυπο αγρόκτημα που περιβάλλει τη Μονή

καί περιλαμβάνει βιολογικές καλλιέργειες δωροφόρων δένδρων, λαχανικών, αρωματικών φυτών, θεραπευτικών φυτών, καθώς επίσης καί τήν ἔκτροφή, βιολογικά, ζώων γαλακτοπαραγωγῆς. Μέ τήν ἄοικη καί σκληρή προσπάθεια τῶν μοναζουσῶν, καί τήν ἀπέραντη εὐλογία τοῦ Παναγάρχου Θεοῦ ἡ Μοναστική μας ἀδελφότητα προσπαθεῖ νά εἶναι νυχθημερόν συνεπής στίς μοναστικές τῆς ὑποσχέσεις, τῇ δοξολογικῇ προσευχῇ, τόν πνευματικό ἀγῶνα, τῷ μυστηριακῷ καί λειτουργικῷ τῆς καθήκοντα, τῇ διακονίᾳ τοῦ πλησίου, μέ πνεῦμα προσφορᾶς, θυσίας, ταπεινώσεως καί εὐθυνης. Ἐτσι προσπαθοῦμε νά συμβάλουμε στό ἔργο τῆς Ἐκκλησίας, μέ πνεῦμα ἱεραποστολικό, διατηρῶντας τό Μοναστικό πρόγραμμα τῆς Παράδοσης μας, πού συνδέει τήν Προσευχή, τήν Ἔργασίαν, τήν Διακονίαν τῆς Φιλοξενίας.

Ἀποτέλεσμα τῆς ἱεραποστολῆς μας, εἶναι ἡ προσέλευση μας ἀπό 8 διαφορετικές χώρες, ἡ διακονία μας μέ μεταφράσεις λειτουργικῶν κειμένων, ἡ οργάνωση διεθνῶν συνεδρίων γιά γνωριμία μέ τήν Ὀρθοδοξία, τόν Μοναχισμό, τήν Παράδοση, τήν Οἰκολογική συνείδηση, τό σεβασμό στόν Δημιουργό καί στή Δημιουργία Του καί ἄλλα....

Πιστεύουμε ὅτι δέν πρέπει νά σᾶς κουράσουμε ἄλλο μέ περισσότερα λόγια πού μπορεῖ νά ξεφυγούν ἀπό τό «μέτρον ἄριστον». Ἀνοικτή εἶναι γιά Σᾶς ἡ θερμή μας πρόσκληση νά ἐπισκευθῆτε τόν ἀγιασμένο ἀπό τοὺς μάρτυρες προκατόχους μας τοῦτο τόπο ὥστε «ἰδίῳς ὁμασιν» νά ἀποκτήσετε τή σιγουριά ὅτι ἡ βοήθεια πού Σᾶς ζητᾶμε εἶναι πολύτιμη, ὄχι γιά μᾶς προσωπικά, ἀλλά γιά τήν διαφύλαξη τοῦ θησαυροῦ τῆς Θρησκευτικῆς, Ἀρχιτεκτονικῆς, Καλλιτεχνικῆς, Πνευματικῆς, Πολιτιστικῆς μας κληρονομιάς.

Ἐχετε τό σεβασμό μας, τήν ἀγάπη μας, τίς εὐχές μας, κυρίως τήν ταπεινὴ προσευχή μας, πού θέλουμε νά συνοδεύη, τίς ἀγωνίες, τίς ἐπιθυμίες, τὰ ὄνειρα, καί τοὺς εὐγενεῖς πόθους Σας, μέχρι νά φθάσουν στό θρόνο Ἐκείνου πού γνωρίζοντας τά πάντα, δωρίζει τό καλλίτερο γιά τή σωτηρία τῆς ψυχῆς τοῦ κάθενοῦ μας.

Μέ πολλές ἐλπίδες, στήν εὐαισθησία, τήν βοήθεια
Καί κυρίως τήν ἀγάπη Σας

Οἱ μοναχοὶ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Τιμίου Προδρόμου Ἀνατολῆς Κισσάβου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

Για την Προστασία του Περιβάλλοντος
και της Πολιτιστικής Κληρονομιάς

Τριπόδων 28, 10558, Πλακά, Αθήνα
Τηλ. 210 3225245, 3226693 Φαξ. 210 3225240
www.ellinikietairia.gr

ΥΠΟΨΗ Ι. Η. ΤΙΜΙΟΥ ΠΡΟΔΡΟΜΟΥ

Αθήνα, 17. 2. 2004

Αγαπητή Αδελφή Θεοδέκτη

Εύχομαι όλα να πηγαίνουν καλά. Λας στέλνω τα πη-
γέματα και τις διευθύνσεις των ημερών χορηγών.
Η καδυετέρη σου αποβόλτης σφείλεται ότι έχω μόνο
τα σόματα με όχι διευθύνσεις / πηγές.

Τα σόματα είναι τα εξής:

- ① κύριος Κωνσταντίνος Λούλης
Πρόεδρος Ομίλου Εταιρειών Λούλη

37100 Σούρη Μαγνησίας
Τηλ. 24220-77200

- ② κ.κ. Δημήτρης και Μίλτο Μουδακλή
Ξενοδοχείο PARK

Δελφινιώση 2
38221 Βόλος

24210-36511

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

Για την Προστασία του Περιβάλλοντος
και της Πολιτιστικής Κληρονομιάς

Τριπόδων 28, 10558, Πλακα, Αθήνα
Τηλ. 210 3225245, 3226693 Φαξ. 210 3225240
www.ellinikietairia.gr

3) κύριο Βασίλη Θεοχαράκη

Λεωφ. Αθηνών 169

10447 Βοτανικό

3479700, 3479725

Με σεβασμό

Σηρίτη

Καλλιόπη Θεοχαρίδου
Δρ Αρχιτέκτων - Αναστηλώτρια
25^η Μαρτίου 72, Θεσσαλονίκη 54248
τηλ+φαξ 2310-327268

Θεσσαλονίκη 9-1-2004

Προς : Ιερά Μονή Τιμίου Προδρόμου, Αγιάς
(υπ' όψη Ηγουμένης Θεοκτίστης)

Θέμα : Μελέτη Στερέωσης της μεταβυζαντινής Μονής.

Σεβαστή Ηγουμένη,

Σας στέλνω όπως μου ζητήθηκε προϋπολογισμό του κόστους των μελετών που απαιτούνται για την ένταξη του έργου στο Γ' ΚΠΣ. Δηλ. της Οριστικής Αρχιτεκτονικής και Στατικής μελέτης Αποκατάστασης του καθολικού της, καθώς και των αντίστοιχων μελετών επιμελητικών εργασιών Στερέωσης των πτερύγων των κελιών της Μονής.

Όπως έχω αναφέρει η Περιφέρεια Θεσσαλίας απαιτεί μελέτη Εφαρμογής με πλήρεις προμετρήσεις και προϋπολογισμό για την ένταξη του έργου, τόσο στο σκέλος αποκατάστασης του καθολικού, όσο και σ' αυτό των πτερύγων (αποκάλυψης, συντήρησης, προστασίας αρειπίων και άρμεσων σιδηρέων επεμβάσεων), στα τμήματα με τα κελιά που καταρρέουν.

Για το σύνολο των απαιτούμενων μελετών το κόστος είναι:

Αρχιτεκτονικά 20.500 Ευρώ (συν ΦΠΑ),

Στατικά 11.500 Ευρώ (συν ΦΠΑ),

Τοπογραφικά 1.000 Ευρώ (συν ΦΠΑ).

Η μελέτη που αφορά τα κελιά δεν είναι μελέτη πλήρους στερέωσης και αποκατάστασης όλου του περιβόλου, γιατί αυτή θα είχε ένα πολύ μεγάλο κόστος. Στην φάση αυτή αντιμετωπίζεται το αναγκαίο έργο που πρόκειται να ενταχθεί στο Γ' ΚΠΣ.

Σας εύχομαι καλή χρονιά με υγεία και εφόδοση των στόχων και των έργων σας στην Ι. Μονή.

Με εκτίμηση

Κ. Θεοχαρίδου

ΚΑΛΙΟΠΗ ΘΕΟΧΑΡΙΔΟΥ
ARCHITECTON-MONUMENTAL-ENGINEER
MEMBER OF THE Hellenic Association of
Architects and Monuments Engineers
ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝ-ΜΟΝΥΜΕΝΤΑΛ-ΕΓΚΛΗΡΕΤΗΣ

Καλλιόπη Θεοχαρίδου
Δρ Αρχιτέκτων – Αναστηλώτρια
25^{ης} Μαρτίου 72, Θεσσαλονίκη 54248
τηλ+φαξ 2310-327268

Θεσσαλονίκη 7-1-2004

Προς : Ιερά Μητρόπολη Δημητριάδος

Θέμα : Μελέτη Ιεράς Μονής Τιμίου Προδρόμου Αγιάς.

Την παραμονή της Πρωτοχρονιάς σε τηλεφωνική επικοινωνία μου με εκπρόσωπο της Μητροπόλεως σχετικά με την παραπάνω μελέτη μου ζήτησε να σας στείλω προϋπολογισμό του κόστους της οριστικής Αρχιτεκτονικής και Στατικής μελέτης του καθολικού της Μονής, προκειμένου να ενταχθεί το έργο στο Γ' ΚΠΣ. Όπως του ανέφερα και τότε η Περιφέρεια Θεσσαλίας απαιτεί μελέτη Εφαρμογής με πλήρεις προμετρήσεις και προϋπολογισμό για την ένταξη του έργου. Αν φορέας υλοποίησης του έργου θα είναι η 7^η Εφορεία Βυζ. Αρχαιοτήτων δεν θα απαιτήσει τεύχη Δημοπράτησης. Πέρα όμως από αυτό, όπως με πληροφόρησαν από την Ι.Μονή Προδρόμου και μου επιβεβαίωσαν από την Περιφέρεια, το έργο που πρόκειται να ενταχθεί για χρηματοδότηση περιλαμβάνει εκτός από την αποκατάσταση του καθολικού και μία άλλη σειρά εργασιών (αποκάλυψης, συντήρησης, προστασίας ερειπίων και άμεσων σωστικών επεμβάσεων) στα τμήματα των πτερύγων με τα κελιά που καταρρέουν, για την οποία διατίθεται το κάτι πάνω από το μισό το συνολικού ποσού ένταξης. Για το δεύτερο αυτό σκέλος απαιτούν μία μελέτη αντίστοιχης πληρότητας που να καλύπτει το προβλεπόμενο ποσό της χρηματοδότησης, διαφορετικά θα ενταχθεί μόνο αυτό που αφορά το καθολικό και το υπόλοιπο θα χαθεί.

Για το σύνολο των απαιτούμενων μελετών το κόστος είναι:

Αρχιτεκτονικά 20.500 Ευρώ (συν ΦΠΑ), Στατικά 11.500 Ευρώ (συν ΦΠΑ),
Τοπογραφικά 1.000 Ευρώ (συν ΦΠΑ).

Η μελέτη που αφορά τα κελιά δεν είναι μελέτη πλήρους στερέωσης και αποκατάστασης όλου του περιβόλου, γιατί αυτή θα είχε ένα πολύ μεγάλο κόστος. Στην φάση αυτή αντιμετωπίζεται το αναγκαίο έργο που πρόκειται να ενταχθεί στο Γ' ΚΠΣ. Η Ι. Μονή έρχεται σε επαφή με πιθανούς χορηγούς προκειμένου να υλοποιηθεί το σύνολο των απαιτούμενων μελετών και να μην χαθεί η δυνατότητα απορρόφησης όλου του ποσού.

Σας εύχομαι καλή χρονιά με υγεία και ευόδωση των στόχων και των έργων σας.

Με εκτίμηση

Κ.Θεοχαρίδου

Καλλιόπη Θεοχαρίδου
Δρ Αρχιτέκτων – Αναστηλώτρια
25^{ης} Μαρτίου 72, Θεσσαλονίκη 54248
τηλ+φαξ 2310-327268

Θεσσαλονίκη 7-1-2004

Προς : Ιερά Μητρόπολη Δημητριάδος
(υπ'οψη Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτη)
Θέμα : Μελέτη Ιεράς Μονής Τιμίου Προδρόμου Αγιάς.

Σεβασμιώτατε,

Την παραμονή της Πρωτοχρονιάς σε τηλεφωνική επικοινωνία μου με εκπρόσωπο της Μητροπόλεως σχετικά με την παραπάνω μελέτη μου ζήτησε να σας στείλω προϋπολογισμό του κόστους της οριστικής Αρχιτεκτονικής και Στατικής μελέτης του καθολικού της Μονής, προκειμένου να ενταχθεί το έργο στο Γ' ΚΠΣ. Όπως του ανέφερα και τότε η Περιφέρεια Θεσσαλίας απαιτεί μελέτη Εφαρμογής με πλήρεις προμετρήσεις και προϋπολογισμό για την ένταξη του έργου. Αν φορέας υλοποίησης του έργου θα είναι η 7^η Εφορεία Βυζ. Αρχαιοτήτων δεν θα απαιτήσει τεύχη Δημοπράτησης. Πέρα όμως από αυτό, όπως με πληροφόρησαν από την Ι.Μονή Προδρόμου και μου επιβεβαίωσαν από την Περιφέρεια, το έργο που πρόκειται να ενταχθεί για χρηματοδότηση περιλαμβάνει εκτός από την αποκατάσταση του καθολικού και μία άλλη σειρά εργασιών (αποκάλυψης, συντήρησης, προστασίας ερειπίων και άμεσων σωστικών επεμβάσεων) στα τμήματα των πτερύγων με τα κελιά που καταρρέουν, για την οποία διατίθεται το κάτι πάνω από το μισό το συνολικού ποσού ένταξης. Για το δεύτερο αυτό σκέλος απαιτούν μία μελέτη αντίστοιχης πληρότητας που να καλύπτει το προβλεπόμενο ποσό της χρηματοδότησης, διαφορετικά θα ενταχθεί μόνο αυτό που αφορά το καθολικό και το υπόλοιπο θα χαθεί.

Για το σύνολο των απαιτούμενων μελετών το κόστος είναι:

Αρχιτεκτονικά 20.500 Ευρώ (συν ΦΠΑ), Στατικά 11.500 Ευρώ (συν ΦΠΑ),
Τοπογραφικά 1.000 Ευρώ (συν ΦΠΑ).

Η μελέτη που αφορά τα κελιά δεν είναι μελέτη πλήρους στερέωσης και αποκατάστασης όλου του περιβόλου, γιατί αυτή θα είχε ένα πολύ μεγάλο κόστος. Στην φάση αυτή αντιμετωπίζεται το αναγκαίο έργο που πρόκειται να ενταχθεί στο Γ' ΚΠΣ. Η Ι. Μονή έρχεται σε επαφή με πιθανούς χορηγούς προκειμένου να υλοποιηθεί το σύνολο των απαιτούμενων μελετών και να μην χαθεί η δυνατότητα απορρόφησης όλου του ποσού.

Σας εύχομαι καλή χρονιά με υγεία και ευόδωση των στόχων και των έργων σας στην Ι. Μητρόπολη.

Με εκτίμηση
Κ.Θεοχαρίδου

δεν εγχε

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

Για την Προστασία του Περιβάλλοντος
και της Πολιτιστικής Κληρονομιάς

Τριπόδων 28, 10558, Πλακα, Αθήνα
Τηλ. 210 3225245, 3226693 Φαξ. 210 3225240
www.ellinikietairia.gr

Προς Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη
Δημητριάδος και Αλμυρού Ιγνάντιο

Αθήνα, 24.12.2003
Αρ. Πρωτ. 1141/ΕΕ

Σεβασμιώτατε

Θα ήθελα να σας ενημερώσω για τα νεότερα στοιχεία που έχουν προκύψει σχετικά με τα δύο από τα τρία μνημεία της Ιεράς Μητρόπολης Δημητριάδος και Αλμυρού που επισκέφθηκαν τα μέλη του Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς, κ. Α. Ζάννος και Ε. Γρατσία, και ο συνεργάτης σας κύριος Μ. Κουμπαρέλης τον Νοέμβριο 2003.

Ναός Αγίου Νικολάου και Αγίων Πάντων

Όσον αφορά τον διπλό ναό του Αγίου Νικολάου και των Αγίων Πάντων στη Μακρυνίτσα, η αρμόδια Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων δεν έχει πραγματοποιήσει καμία σωστική επέμβαση τα τελευταία 25 χρόνια. Είναι ωστόσο διατεθειμένη να στείλει αρχιτέκτονα μηχανικό και συντηρητή για να εκτιμήσουν το κόστος της σύνταξης μελέτης και του έργου αποκατάστασης προκειμένου να αναζητηθεί το χρηματικό ποσό για να σωθεί το μνημείο.

Μονή Αγίου Προδρόμου

Δυστυχώς δεν έχουμε κανένα νέο σχετικά με την αποκατάσταση του Καθολικού της Μονής του Αγίου Προδρόμου στην Ανατολή Λαρίσης. Παρά το γεγονός ότι υπάρχει εγκεκριμένη προμελέτη αποκατάστασης, το Υπουργείο Πολιτισμού δεν προχωρά στην αποκατάσταση του μνημείου με το επιχείρημα ότι δεν υπάρχουν χρήματα. Η Μονή όμως χρήζει άμεσων στερεωτικών εργασιών για να αποτραπεί η ολική κατάρρευση του περιβόλου, των κελιών αλλά και να αποτραπεί η επιδείνωση της κατάστασης του Καθολικού. Πιστεύουμε ότι η Ι. Μ. Δημητριάδος θα πρέπει να αναζητήσει πόρους για να πραγματοποιηθούν άμεσες σωστικές εργασίες προκειμένου το μνημείο να αντέξει το χειμώνα του 2004.

Το Συμβούλιο Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς θα συνεχίσει να καταβάλλει κάθε προσπάθεια για την προστασία των παραπάνω μνημείων. Σύντομα μάλιστα θα σας

στείλουμε νέα επιστολή για τη Μονή Αγίου Λαυρεντίου, για την οποία τα νέα είναι πιο ελπιδοφόρα.

Σας ευχόμαστε ο νέος χρόνος να είναι γεμάτος ειρήνη, αγάπη και ευτυχία.

Με σεβασμό

Κώστας Καρράς

Κώστας Καρράς
Πρόεδρος της ΕΕ

CONSERVATION

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
7η ΕΦΟΡΕΙΑ ΒΥΖΑΝΤΙΝΩΝ
ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ

Ταχ. Δ/ση: Ανθίμου Γαζή 46
Τ.Τ.: 41222-Λάρισα
Πληροφορίες: Ι. Βλαχοστέργιος
Τηλέφωνο : (2410) 627 930
Fax: 2410-627 935
e-mail : protocol@7eba.culture.gr

Λάρισα 7 Μαρτίου 2005
Α.Π. 1437

Προς: Υπουργείο Πολιτισμού
Γραφείο Γεν. Γραμματέα
Θέματα Γ' ΚΦΣ
Θεμιστοκλέους 87 & Μεθώνης
10681 ΑΘΗΝΑ.

ΘΕΜΑ: Υποβολή Προτάσεων στο Π.Ε.Π. Θεσσαλίας στο Μέτρο 3.4.
ΣΧΕΤ: Το υπ' αριθμ. 689/4-3-05 έγγραφό σας.

Σε συνέχεια του ανωτέρω σχετικού σας υποβάλλουμε τις προτάσεις της Εφορείας για ένταξη των κατωτέρω μνημείων στο Μέτρο 3.4 του θέματος, ως εξής:

- A) 1. **Τίτλος:** Συντήρηση – Αποκατάσταση και διαμόρφωση του περιβάλλοντος χώρου Ι. Ν. Αγίου Ιωάννου Προδρόμου στο Παλιούρι Δήμου Καλλιφωνίου Ν. Καρδίτσας.
2. **Φυσικό Αντικείμενο:** Αποξύλωση νεωτερικού χαγιατιού, στεγών, επικαλύψεων, δαπέδου από σκυρόδεμα και κατασκευή νέων. Ενισχύσεις τοίχων και θολοδομίας. Αποκατάσταση επιχρισμάτων. Εργασίες περιβάλλοντος χώρου. Συντήρηση τοιχογραφημένων επιφανειών.
3. **Προϋπολογισμός:** 450.000,00 ευρώ.
- B) 1. **Τίτλος:** Αποκατάσταση - Συντήρηση και Στερέωση Ι. Ν. Αγίου Νικολάου Καναλίων του Δήμου Κάρλας Ν. Μαγνησίας.
2. **Φυσικό Αντικείμενο:** Στερέωση των τοιχοποιιών του ναού. Ανάταξη του νότιου τοίχου. Αποκατάσταση της στέγας. Διαμόρφωση άμεσου περιβάλλοντος χώρου. Συντήρηση – αποτοίχιση τοιχογραφημένων επιφανειών.
3. **Προϋπολογισμός:** 500.000,00 ευρώ και 300.000,00 ευρώ (αποτοίχιση-συντήρηση τοιχογραφιών).
- Γ) 1. **Τίτλος:** Αποκατάσταση Καθολικού και εκτέλεση άμεσων στερεωτικών επεμβάσεων των πτερύγων του περιβόλου της Ι. Μ. Τιμίου Προδρόμου Ανατολής Αγίας Ν. Λάρισας.

2. **Φυσικό Αντικείμενο:** α) Καθολικό: Στερέωση-ενίσχυση Φ.Ο. της ξύλινης στέγης. Κατακορύφωση του βόρειου τοίχου. Σταθεροποίηση της κατασκευής με τη βοήθεια ελκυστήρων. Αποκατάσταση συνοχής τοιχοποιίας με ενέματα και ενίσχυση της με βαθιά αρμολογήματα. Αποκατάσταση - ενίσχυση ξυλινών δοκών, πατωμάτων γυναικωνίτη. Αντικατάσταση κατεστραμμένων ξυλοδεσιών και σύνδεσή τους.
- β) Περίβολος: Αποκατάσταση συνοχής τοιχοποιιών με ενέματα. Ενίσχυση λασπόκτιστων λιθοδομών με βαθιά αρμολογήματα. Τοπικές ανακτήσεις ετοιμόρροπων τμημάτων τοιχοποιίας.
3. **Προϋπολογισμός:** 660.000,00 ευρώ.
- Δ) 1. **Τίτλος:** Συντήρηση - Αποκατάσταση του Καθολικού της Ι. Μ. Αγίου Λαυρεντίου Πηλίου Ν. Μαγνησίας. (Μελέτη υπό έγκριση στο ΚΑΣ).
2. **Φυσικό Αντικείμενο:** Αποξύλωση στέγας και κατασκευή νέας επικάλυψης. Στερεώσεις θολοδομίας. Τοποθέτηση νέου συστήματος χαλύβδινων ελκυστήρων στη στάθμη γενέσεως των θόλων. Κατασκευή Η/Μ εγκαταστάσεων (φωτισμού, θέρμανσης). Επισκευή αρμολογημάτων. Συντήρηση τοιχογραφιών του Ιερού, Τέμπλου, οροφής Νάρθηκα και δαπέδων.
3. **Προϋπολογισμός:** 450.000,00 ευρώ.

Η Προϊσταμένη της Εφορείας

Ασπασία Ντίνα
Αρχαιολόγος

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΝΑΣΤΗΛΩΣΗΣ,
ΜΟΥΣΕΙΩΝ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ
Δ/ΝΣΗ ΑΝΑΣΤΗΛΩΣΗΣ ΒΥΖ/ΝΩΝ
ΚΑΙ ΜΕΤΑΒΥΖ/ΝΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΜΕΛΕΤΩΝ ΜΕΤΑΒΥΖΑΝΤΙΝΩΝ
ΜΝΗΜΕΙΩΝ

Αθήνα, 13 Δεκεμβρίου 2004

Αριθ. Πρωτ. :
ΥΠΠΟ/ΔΑΒΜΜ/ 42692 / 1354

ΣΧΕΤ. 1. ΥΠΠΟ/ΔΑΒΜΜ/ 35799 /1091
2. ΔΑΒΜΜ/1596

Ταχ. Δ/ση : Ερμού 56
Ταχ. Κώδικας : 101.86 - Αθήνα
Πληροφορίες : Γ. Καζαντζίδου
Τηλέφωνο : 210-32.51.688 - 90
FAX : 210-32.50.448

Θ Ε Μ Α : Έγκριση οριστικής μελέτης και μελέτης εφαρμογής του Καθολικού και άμεσων στερεωτικών επεμβάσεων των πτερύγων του περιβόλου της Ιεράς Μονής Τιμίου Προδρόμου, Ανατολής, Αγίας Λαρίσης.

- ΚΟΙΝ :** 1) Γενική Δ/ση Αναστήλωσης,
Μουσείων και Τεχνικών Έργων
Πλ. Καρύτση 12
101.86 - Αθήνα
2) Δ/ση Βυζαντινών και
Μεταβυζαντινών Αρχαιοτήτων
Τμήμα Αρχαιολογικών Χώρων,
Μνημείων και Αρχαιογνωστικής
Ερευνας
Μπουμπουλίνας 20 - 22
101.86 - Αθήνα
✓ 3) 7η Εφορεία Βυζαντινών
Αρχαιοτήτων
Ανθίμου Γαζή 46
412.22 - Λάρισα
(με συνημ. θεωρ. μελέτη)
4) Γραμματεία του ΚΑΣ
Μπουμπουλίνας 20 - 22
101.86 - Αθήνα
5) Κ. Θεοχαρίδου
Αρχιτέκτονα Μηχ.
25ης Μαρτίου 72
542.48 - Θεσ/νίκη
6) Κωνστ. Ζάμπια
Πολιτικό Μηχ.
Σκιάθου 43
112.54 - Αθήνα

Α Π Ο Φ Α Σ Η

Έχοντας υπόψη :

- 1.- Τις διατάξεις : του Ν. 1558/1985 «Κυβέρνηση και Κυβερνητικά Όργανα».
- 2.- Την Υπουργική Απόφαση με αριθ. 133/24.3.2004 για την «Ανάθεση άσκησης αρμοδιοτήτων στην Αναπληρωτή Υπουργό Πολιτισμού Φάνη Πάλλη - Πετραλιά και στους Υφυπουργούς Γεώργιο Ορφανό και Πέτρο Τατούλη» (ΦΕΚ 527/Β/24.3.2004) όπως διορθώθηκε και ισχύει (ΦΕΚ 558/2.4.2004).
- 3.- Τις διατάξεις : α) του Ν. 216/43 «Περί οργανώσεως της Υπηρεσίας Αναστήλωσης των αρχαίων και ιστορικών μνημείων του Κράτους», όπως συμπληρώθηκε με το άρθρο 19 παρ. 5 του Ν. 1418/84, β) του άρθρου 81 «Τρόπος εκτέλεσης αρχαιολογικών έργων» του Ν. 1958/91, γ) του Π.Δ 99/92 «Μελέτη και εκτέλεση αρχαιολογικών εν γένει έργων», δ) του

N.3028/02 «Για την προστασία των Αρχαιοτήτων και εν γένει της Πολιτιστικής Κληρονομιάς» και ε) του Π.Δ. 191/03 «Οργανισμός του ΥΠ.Π.Ο.».

4.- Τα με αριθ. πρωτ. 3260/10-5-2004 και 3631/20-5-2004 έγγραφα της 7ης Ε.Β.Α. με τα οποία μας υποβλήθηκαν η Αρχιτεκτονική και Στατική οριστική μελέτη και μελέτη εφαρμογής για την αποκατάσταση του Καθολικού και η Αρχιτεκτονική και Στατική μελέτη άμεσων στερεωτικών επεμβάσεων των πτερύγων του περιβόλου της Ιεράς Μονής Τιμίου Προδρόμου Ανατολής, Αγίας Λαρίσης, οι οποίες εκπονήθηκαν από την Δρ. Αρχιτέκτονα Μηχανικό κ. Κ. Θεοχαρίδου και τον Δρ. Πολιτικό Μηχανικό κ. Κ. Ζάμπτα, με την σχετική εισήγησή της.

5.- Το με αριθ. πρωτ. ΥΠ.ΠΟ/ΓΔΑΠΚ/ΑΡΧ/ Β1/Φ32/35794/2122/29-6-2004 έγγραφο της ΔΒΜΑ σχετικά με το θέμα.

6.- Την από 10-10-2004 εισήγηση του τμήματος Μελετών Μεταβυζαντινών Μνημείων της ΔΑΒΜΜ προς το Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο του ΥΠ.Π.Ο., σχετικά με το θέμα.

7.- Την ομόφωνη γνωμοδότηση του Κεντρικού Αρχαιολογικού Συμβουλίου, όπως αυτή διατυπώθηκε στην αρ.41/19-10-2004 Συνεδρίαση του, σχετικά με το θέμα.

Αποφασίζουμε

Εγκρίνουμε την Οριστική Μελέτη και Μελέτη Εφαρμογής του Καθολικού και των άμεσων στερεωτικών επεμβάσεων των πτερύγων του περιβόλου της Ιεράς Μονής Τιμίου Προδρόμου Ανατολής, Αγίας Λαρίσης σύμφωνα με τις υποβληθείσες μελέτες όπως συντάχθηκαν από την Δρ. Αρχιτέκτονα Μηχανικό Κ. Θεοχαρίδου και τον Δρ. Πολιτικό Μηχανικό Δρ. Κ. Ζάμπτα και θεωρήθηκαν από τη ΔΑΒΜΜ.

Ο Υφυπουργός

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΝΟΜΗ

1. ΔΑΒΜΜ
2. Τμήμα Μελετών Μ.Μ., ΔΑΒΜΜ
3. Τμήμα Έργων, ΔΑΒΜΜ
4. Γ. Καζαντζίδου, ΔΑΒΜΜ
5. Φ.Δ.

Πέτρος Τατούλης

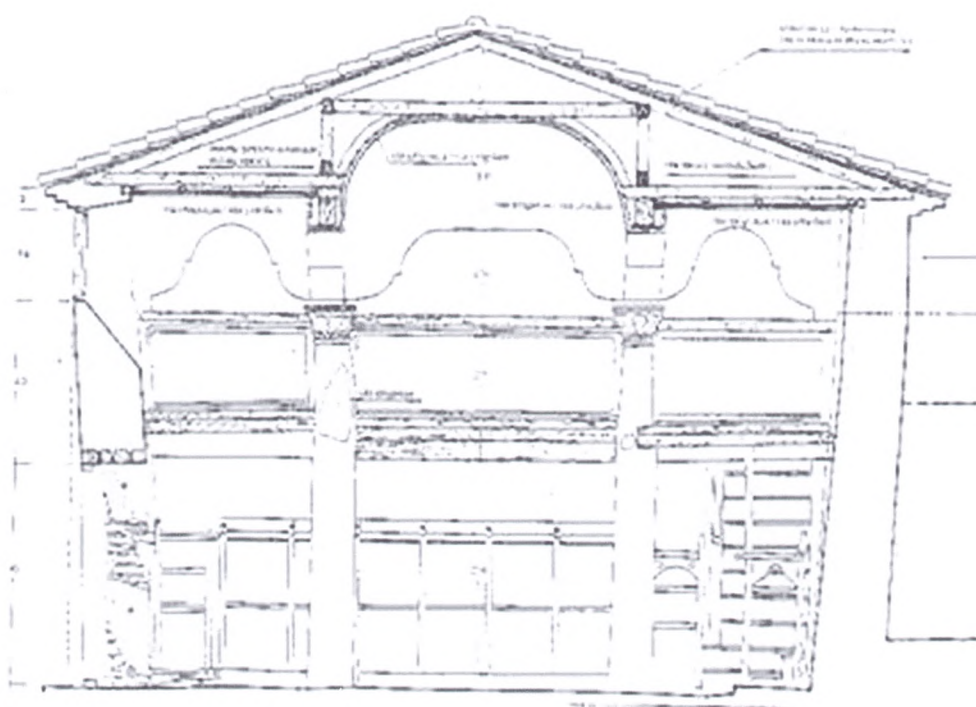

ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΤΙΜΙΟΥ ΠΡΟΔΡΟΜΟΥ

ΑΝΑΤΟΛΗ ΑΓΙΑΣ Ν. ΛΑΡΙΣΗΣ

ΜΕΛΕΤΗ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΚΑΘΟΛΙΚΟΥ

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ ΟΡΙΣΤΙΚΗ & ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

ΤΕΥΧΟΣ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗΣ

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2004

ΛΕΞΗΤΗΣ

Κ. ΘΕΟΧΑΡΙΔΟΥ Δρ. Αρχιτέκτων Αναστηλώτρια

2. ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΟΥ ΚΑΘΟΛΙΚΟΥ (Ιστορία- Παθολογία)

Η Ιερά Μονή Τιμίου Προδρόμου, στην νότια πλάγια της Όσσας, 4χλμ από το χωριό Ανατολή (Σελίτσανη) Λαρίσης, κτίσθηκε από τον Άγιο Δαμιανό τον νέο κατά το έτος 1550. Σύμφωνα δε με την παράδοση ο Αγ. Δαμιανός έκτισε την Μονή Προδρόμου στην θέση αρχαιότερης μονής του 11^{ου} αι.

Σε απόσταση τριών χιλιομέτρων από την μονή στη θέση Δογαντζή διατηρείται το ασκητήριο του Αγίου, στην ρίζα τεράστιου βράχου που διαμορφώνει φυσικό κοίλωμα. Η ευρύτερη περιοχή της Ανατολής αποτελεί μέρος αρχαίου μοναστικού κέντρου, καλούμενου «όρους των Κελλίων», όπου σύμφωνα με τις πηγές αναπτύχθηκε ο μοναχισμός από τον 9^ο μέχρι τον 14^ο αιώνα.

Το καθολικό της Μονής είναι μία τρίκλιτη ξυλόστεγη βασιλική γενικών διαστάσεων 7X14,3μ, με πρόσχημο γυναικωνίτη σε όροφο πάνω από τον νάρθηκα.

Η σημερινή μορφή του είναι αποτέλεσμα δύο οικοδομικών φάσεων. Η πρώτη ανάγεται στο β' μισό του 16^{ου} αι. και διατηρείται στους εξωτερικούς τοίχους μέχρι ένα ύψος. Η δεύτερη συνιστά φάση ανύψωσης του ναού και μετατροπής του εσωτερικού του, χρονολογούμενη στα 1774 (χρονολογία στο λίθινο θύρωμα της βόρειας εισόδου).

Η αρχική τοιχογράφηση του ναού (β' μισό 16^{ου} αι) διατηρείται στο ιερό και στον βόρειο τοίχο του κυρίου ναού, ενώ στον νότιο τοίχο διακρίνεται κάτω από ασβεστώματα. Ο διάκοσμος του γυναικωνίτη ανάγεται στην β' φάση, όπως και όλα τα διακοσμημένα ξύλινα ταβάνια. Το ξυλόγλυπτο τέμπλο ανήκει πιθανότατα στην β' φάση.

Η κατάσταση του καθολικού κρίνεται επικίνδυνη από στατική άποψη, και για τον λόγο αυτό έχει αποτραπεί εδώ και κάποια χρόνια η είσοδος κοινού. Εκτός αυτού ο από καιρό υποστελυμένος βόρειος τοίχος, με την έντονη προς βορά απόκλιση, εμφάνισε πρόσφατα νέα επιδείνωση (προ έτους ανιστηρίχθηκε και το τμήμα γύρω από την είσοδο). Παράλληλα η κακή κατάσταση της ξύλινης στέγης επιτρέπει την είσοδο ομβρίων και την συνεχή φθορά τοιχογραφιών και οροφών. Η πρόχειρη κάλυψή της με νάυλον δεμένο με σχοινιά, δεν μπορεί να αντέξει για πολύ χρόνο.

3. ΑΡΧΕΣ ΚΑΙ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Βασικές αρχές των προτάσεων τόσο της στερέωσης όσο και της αποκατάστασης είναι
α) η διαφύλαξη στο μέγιστο δυνατό της αυθεντικότητας του μνημείου με την υιοθέτηση ήπιων επεμβάσεων και τον περιορισμό των ενισχύσεων στα αναγκαία και μόνο επίπεδα.

β) Ο σεβασμός και η αναγνωσιμότητα των ιστορικών φάσεων του μνημείου.

γ) Η μορφολογική αποκατάσταση σε όσο βαθμό αυτή είναι αναγκαία για την αποκατάσταση των αισθητικών αξιών στο σύνολο του μνημείου και πάντα με διάκριση των νεότερων επεμβάσεων από τα αυθεντικά τμήματα.

Λόγω των ιδιαίτερα έντονων προβλημάτων που παρουσιάζει το κτίριο, και των κινδύνων που εγκυμονεί η παρούσα κατάσταση παραμορφώσεων, φθοράς υλικών αλλά και εγγενών αδυναμιών της κατασκευής, (λόγω της φτωχής ποιότητας των υλικών δόμησης της τοιχοποιίας), κάποιες επεμβάσεις γενικού χαρακτήρα στην εξωτερική επιδερμίδα του κτιρίου, όπως η αφαίρεση του εξωτερικού επιχρίσματος από πηλοκονία και σε κάποιο βάθος του πηλοκονιάματος (δόμησης) των αρμών δεν μπορούν να αποφευχθούν. Είναι μία θυσία που πιστεύουμε ότι είναι αναγκαία για την αποτροπή μεγαλύτερων ελαττούμενων καταστροφών.

4. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΣΤΕΡΕΩΣΗΣ

Η στερέωση και εξασφάλιση του ιστορικού μνημείου απαιτεί μία σειρά εργασιών, που αφορούν αφενός την εξάλειψη των αιτιών που προκάλεσαν τις αστοχίες της κατασκευής και αφετέρου την αποκατάσταση των ζημιών της.

Στην πρώτη κατηγορία εντάσσονται:

- α) η στερέωση και ενίσχυση του φέροντα οργανισμού της ξύλινης στέγης
- β) η κατακόρυφωση του βόρειου τοίχου
- γ) η εξασφάλιση του αμετακίνητου της έδρασης του στον θεμέλιο βράχο
- δ) η σταθεροποίηση της κατασκευής στην νέα κατάσταση με την βοήθεια ελκυστήρων

Στην δεύτερη κατηγορία εντάσσονται :

- α) η αποκατάσταση της συνοχής της τοιχοποιίας με ενέματα
- β) η ενίσχυση της λασπόκτιστης τοιχοποιίας με βαθιά αρμολογήματα

- γ) η αντικατάσταση των κατεστραμμένων ξυλοδεσιών και η σύνδεσή τους με λάμες
- δ) η αντικατάσταση/ ενίσχυση των ξύλινων δοκών του πατώματος του γυναικωνίτη

α. Στερέωση και ενίσχυση του φέροντα οργανισμού της ξύλινης στέγης

Οι στερεωτικές επεμβάσεις θα σεβαστούν την αυθεντική κατασκευή και τον αρχικό σχεδιασμό της στέγης (ως τεκμήριο της ιστορικής τεχνολογίας της εποχής). Όπου είναι αναγκαίο θα γίνουν αντικαταστάσεις των φθαρμένων ξύλων, ματίσματα κόπ. και ενισχύσεις με μεταλλικά ελάσματα, όπως στους κόμβους της για την εξασφάλιση των συνδέσεων.

Αναλυτικά οι σχετικές προτάσεις παρουσιάζονται στην Στατική μελέτη.

β. Κατακορύφωση βόρειου τοίχου με εξασφάλιση του αμετακίνητου της έδρασης

Η εργασία αποσκοπεί ουσιαστικά στην διόρθωση της απόκλισης του τοίχου και όχι την απόλυτη κατακορύφωση του, που και πρακτικά δεν θα είναι ίσως εφικτή. Αυτός είναι ένας λόγος που προτείνεται η μερική κατακορύφωση του τοίχου, μέχρι τον βαθμό που εξασφαλίζει μία ικανοποιητική στατική κατάσταση για το κτίριο, χωρίς να γίνεται ιδιαίτερα αισθητή η παραμόρφωση.

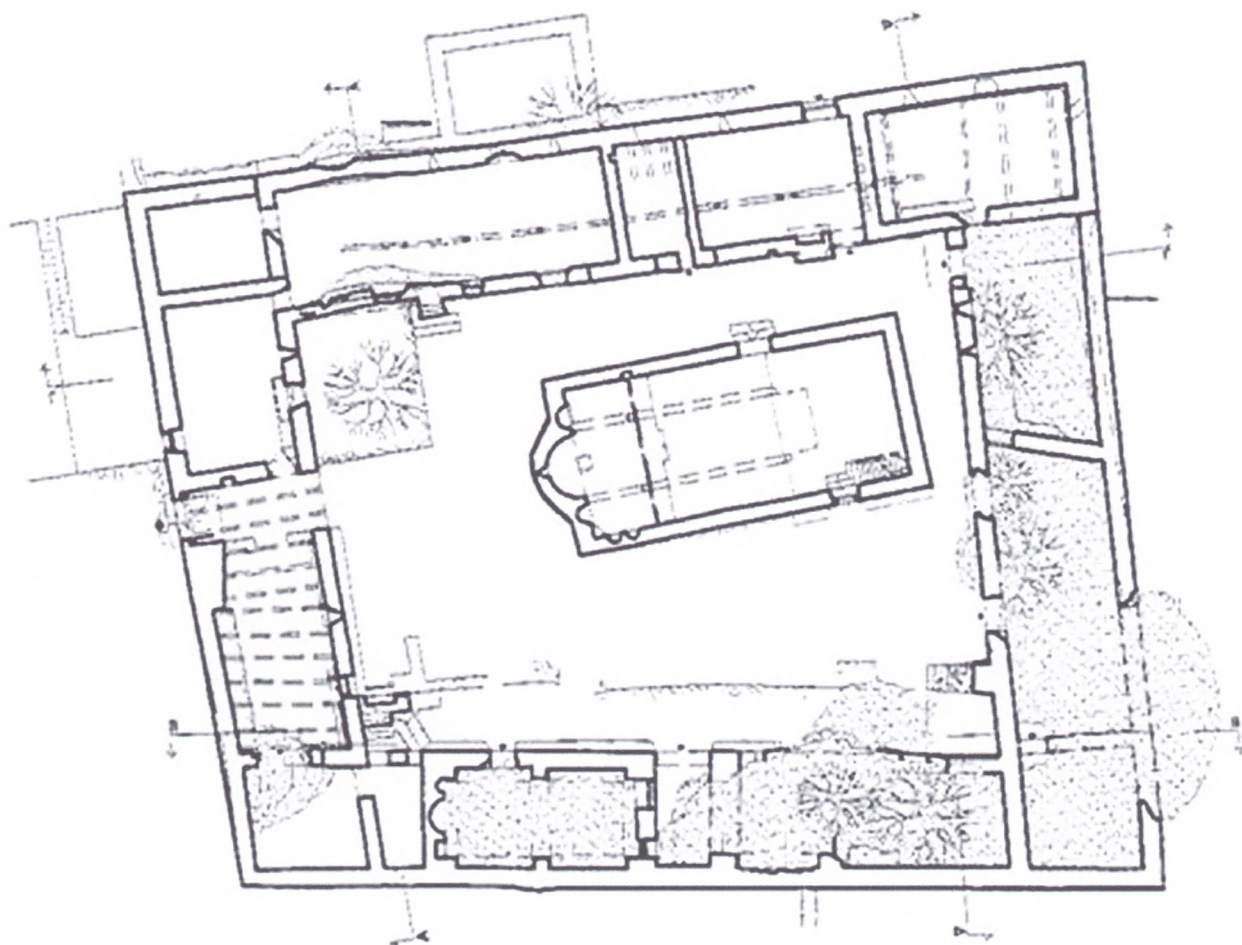
Η επέμβαση αυτή θα απαιτήσει την αποδόμηση και υποστύλωση της στέγης στο βόρειο κλίτος, διάνοιξη οριζόντιου αρμού εσωτερικά στην βάση του τοίχου για την στροφή του, αποτοίχιση των φουσκωμένων τοιχογραφιών στην ρηγματωμένη ζώνη ανατολικά της βόρειας εισόδου, και διάνοιξη της μεγάλης ρωγμής στον ανατολικό τοίχο του ιερού εξωτερικά για να επιτραπεί η απρόσκοπτη στροφή του τοίχου. Πιθανά να απαιτηθεί μερική αποτοίχιση στενής ζώνης τοιχογραφίας στην Β.Α γωνία του ιερού. Σίγουρα απαιτεί προληπτικό σπλιομό των τοιχογραφιών με γάζα.

Για την αντιμετώπιση του προβλήματος στον πόδα του τοίχου απαιτείται η κατασκευή ενός στοιχείου φρένου (χαλινός) στην εσωτερική παρειά του, αγκυρωμένου στον θεμέλιο βράχο. (Σχ. ΠΡ 3). Το στοιχείο αυτό θα έχει την μορφή ενός λεπτού μανδύα, που θα φθάνει σε ύψος μέχρι την στάθμη του εξωτερικού εδάφους (όχι μικρότερο από 40εκ στο εσωτερικό του ναού). Καθώς στην ζώνη αυτή η τοιχογραφία έχουν καταστραφεί σε αρκετά μεγαλύτερο ύψος, δεν τίθεται πρόβλημα για την κατασκευή του μανδύα, ο οποίος επί πλέον θα κρύβεται πίσω από τα ξύλινα στασίδια. (Εικ. 3).

ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΤΙΜΙΟΥ ΠΡΟΔΡΟΜΟΥ

ΑΝΑΤΟΛΗ ΑΓΙΑΣ Ν. ΛΑΡΙΣΗΣ

ΜΕΛΕΤΗ ΑΜΕΣΩΝ ΣΤΕΡΕΩΤΙΚΩΝ ΕΠΕΜΒΑΣΕΩΝ ΠΕΡΙΒΟΛΟΥ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ

ΤΕΥΧΟΣ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗΣ

ΜΑΡΤΙΟΣ 2004

ΜΕΛΕΤΗΤΗΣ

Κ. ΘΕΟΧΑΡΙΔΟΥ Δρ. Αρχιτέκτων Αναστηλώτρια

1. ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ

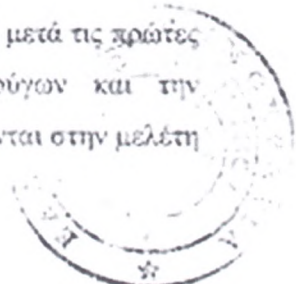
1.1 ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΕΚΤΑΣΗ ΤΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ

Η μελέτη Άμεσων Στερεωτικών Επεμβάσεων Περιβόλου της Μονής (Αρχιτεκτονικά και Στατικά), ανατέθηκε από την Ι.Μονή Τιμίου Προδρόμου τον Ιανουάριο του 2004 με σκοπό την αντιμετώπιση των επειγουσών αναγκών προστασίας και στερέωσης/ συντήρησης των ερειπίων των κελιών και την προοπτική ένταξης του έργου στο Γ' ΚΠΣ.

Η δραματική κατάσταση του μνημείου, όπου μόλις τον Δεκέμβριο του 2003 κατέπεσε νέο μεγάλο τμήμα του εξωτερικού τοίχου της δυτικής πλευράς, και τα ασφυκτικά περιθώρια χρόνου που δόθηκαν στην μελέτη μέσα στο καταχρэйμένο καθόρισαν τον περιορισμό της έκτασης του εγχειρήματος στα απολύτως αναγκαία για την φάση αυτή. Για τον λόγο αυτό η Στατική μελέτη αντιμετωπίζει τις άμεσες απαιτήσεις άρσης της επικινδυνότητας με αντιστηρίξεις σε συνδυασμό με στέγαστρα, απαραίτητα για την προστασία των ερειπίων (βλ. σχετικά στον φάκελο της Στατικής μελέτης), ενώ η Αρχιτεκτονική μελέτη τις άμεσες ανάγκες στερέωσης/συντήρησης των λιθοδομών.

Ως συνέπεια του πλαισίου που προαναφέρθηκε η Αρχιτεκτονική τεκμηρίωση και Ιστορική Αρχιτεκτονική ανάλυση περιορίζονται στην αποτύπωση των εξωτερικών και εσωτερικών όψεων του περιβόλου (που μπορούν να αποτυπωθούν με σχετική πληρότητα στη σημερινή κατάσταση του συγκροτήματος) συνδυαζόμενες με βασικές τομές, και στην κάτοψη του ισόγειου. Αυτό το τελευταίο διότι η άκρως επικίνδυνη κατάσταση των κτισμάτων δεν επιτρέπει εργασία σε στάθμη ορόφου (λ.χ. νότια πτέρυγα), ούτε ήταν δυνατή και σκόπιμη στην παρούσα μορφή του ερειπίου να η μέγιστη χρήση ταχυμετρικών αποτυπώσεων.

Η ολοκλήρωση της αποτύπωσης του συγκροτήματος θα είναι δυνατή μετά τις πρώτες εργασίες ανασκαφής/αποχωμάτωσης του εσωτερικού των πτερύγων και την τοποθέτηση των αντιστηρίξεων/ικριωμάτων εργασίας, που προβλέπονται στην μελέτη αυτή (βλ. Στατική μελέτη).

1.2. ΘΕΣΗ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΜΟΝΗΣ

Η Ιερά Μονή Τιμίου Προδρόμου, στην νότια πλάγια της Όσσας, 4χλμ από το χωριό Ανατολή (Σελίτσανη) Λαρίσης, κτίσθηκε από τον Άγιο Δαμιανό τον νέο κατά το έτος 1550. Η ευρύτερη περιοχή της Σελίτσανης αποτελεί μέρος αρχαίου μοναστικού κέντρου, καλούμενου «όρους των Κελλίων», όπου σύμφωνα με τις πηγές αναπτύχθηκε ο μοναχισμός από τον 9^ο μέχρι τον 14^ο αιώνα. Πράγματι οι ανατολικές υπώρειες της Όσσας από την Καρύταινα ως το Μαυροβούνιο βρίθουν βυζαντινών μονών, κελλίων και ασκητηρίων. Σύμφωνα με την παράδοση ο Αγ. Δαμιανός έκτισε την Μονή Προδρόμου στην θέση προϋπάρχουσας αρχαιότερης μονής του 11^{ου} αι.

Σε απόσταση τριών χιλιομέτρων από την μονή στη θέση Δοξατζή, διατηρείται στην ρίζα τεράστιου βράχου που διαμορφώνει φυσικό κοιλωμα και το ασκητήριο του Αγίου, όπου κατά την παράδοση ασκήτευσε επί 18 χρόνια.

Η Μονή του Τιμίου Προδρόμου κατείχε μια σημαντική κτηματική περιουσία, στην οποία το 1850 προστέθηκε και η περιουσία της μονής της Παναγίας στα νοτιοανατολικά της Ανατολής, και μεγάλος αριθμός αιγοπροβάτων και βοοειδών, με αποτέλεσμα αυτή να είναι ένα από τα περισσότερα ακμάζοντα μοναστήρια της Ανατολικής Θεσσαλίας στα τέλη του 19^{ου} αι.

Η μονή διαλύθηκε το 1889 σύμφωνα με σχετικό νόμο, και η ακίνητη περιουσία της περιήλθε στην Κοινότητα Ανατολής και Σωτηρίτσας. Μετά την διάλυση της η Κοινότητα Ανατολής διόριζε ιερωμένους, που παρδμεναν σ' αυτήν παραχωρώντας του μέρος των εισπράξεων, για την διατηρούν σε καλή κατάσταση. Σήμερα το ιστορικό μοναστήρι βρίσκεται σε ερειπώδη κατάσταση και μόνο το καθολικό του διατηρείται ακέραιο λειτουργούμενο μία φορά τον χρόνο, την 29^η Αυγούστου, Εορτή του Προδρόμου.

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΑΚΟΥ ΠΕΡΙΒΟΛΟΥ

2.1 ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑΤΟΣ

Ο περίβολος της Μονής είναι ένα τετράπλευρο γενικών διαστάσεων 32,5X37,5μ με τέσσερις πτέρυγες κελιών. Η ανατολική, νότια και δυτική ήταν διώροφες, ξυλόστεγες, ενώ η βόρεια, όπου βρίσκονταν η θολωτή Τράπεζα της Μονής, είχε ένα όροφο μεγάλου ύψους.

Η σημερινή κατάσταση του περιβόλου είναι πολύ κακή, καθώς ολόκληρες κόρδες, όπως η δυτική, η βόρεια και το βόρειο μισό της ανατολικής κείτονται σε ασκεπή ερείπια. Μόνο στο νότιο μισό της ανατολικής πτέρυγας διατηρείται ο όροφος μαζί με την στέγη, ενώ όλη η νότια πτέρυγα που διασώζει το συνολικό της ύψος, και μέχρι πριν κάποια χρόνια διέσωζε το μεγαλύτερο μέρος της στέγης της, σήμερα έχει χάσει την στέγη του δυτικού της άκρου και τμήματος του ανατολικού μαζί με το εσωτερικό του ορόφου και ισόγειου. Ως συνέπεια αυτής της κατάστασης και βέβαια του γεγονότος ότι η οικοδομική ιστορία του περιβόλου είναι πολυσύνθετη, με επάλληλες τροποποιήσεις και προσθήκες που ακόμη δεν έχουν μελετηθεί πλήρως (βλ. επόμενο κεφάλαιο 4), η περιγραφή και τα λοιπά στοιχεία (μορφολογικά, ταύτισης χώρων κλπ) στην συνέχεια του κειμένου δεν μπορούν να είναι πλήρη και χωρίς ερωτηματικά.

Οποσδήποτε η περιγραφόμενη μορφή του περιβόλου είναι η τελευταία σύνθετη κατάσταση που μας παραδόθηκε, και οι όποιες συνολικές θεωρήσεις της επιχειρούνται εδώ αναφέρονται σ' αυτήν την τελευταία εικόνα.

Ο τραπεζοειδής περίβολος είχε δύο εισόδους, μία κύρια στην ανατολική πλευρά και μία δευτερεύουσα στην νότια, που σήμερα οδηγεί στους λαχανόκηπους της Μονής. Στο ισόγειο δεν βρίσκουμε ανοίγματα χαμηλά, παρά μόνο στενές πολεμίστρες σε ικανό και πάλι ύψος από το έδαφος. Ένα μοναδικό χαμηλό παράθυρο στην ανατολική πτέρυγα, πλάι στην κύρια πόλη χρήζει ερμηνείας, αν ήταν του πορτάρη.

- Παράθυρα υπήρχαν μόνο στους ορόφους στους εξωτερικούς τοίχους, κατά τον πάγιο κανόνα αμυντικής προστασίας των Μονών. Με πρώτη ματιά η άμυνα του μοναστηριού δεν μοιάζει να ενισχύονταν με πύργο πραγματικό, όπως σε άλλα παραδείγματα της εποχής, αλλά αυτό είναι πρόωμο να θεωρηθεί ασφαλέως ως συμπέρασμα, πριν την ολοκλήρωση της έρευνας.

6.2 ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΣΤΕΡΕΩΣΗΣ

Η στερέωση και εξασφάλιση του μνημειακού συγκροτήματος απαιτεί μία σειρά εργασιών, που αφορούν αφενός την εξάλειψη των αιτίων που προκάλεσαν τις αστοχίες της κατασκευής και αφετέρου την αποκατάσταση των ζημιών της.

Στα προβλήματα της πρώτης κατηγορίας απαντήσεις δίνονται στην αντίστοιχη Στατική Μελέτη. (βλ. φάκελο Στατικών, με τον σχετικό προβληματισμό).

Η παρούσα Αρχιτεκτονική μελέτη αντιμετωπίζει τις ανάγκες άμεσης αποκατάστασης των ζημιών στις λιθοδομές, καθώς και τις άμεσες εργασίες στερέωσης/συντήρησής τους, που θα βοηθήσουν το μνημείο να διατηρηθεί χωρίς τον φόβο περαιτέρω ζημιών στο άμεσο μέλλον.

Οι προτεινόμενες επεμβάσεις περιλαμβάνουν

- A) την αποκατάσταση της συνοχής των τοιχοποιιών με ενέματα
- B) την ενίσχυση των λασπόκτιστων λιθοδομών με βαθιά αρμολογήματα
- Γ) την τοπική ανάκτηση στοιμόρροπων τμημάτων τοιχοποιίας ή μικρών χαμένων περιοχών, όταν επαπειλούνται νέες καταρρεύσεις.

A. Αποκατάσταση της συνοχής της τοιχοποιίας με ενέματα

Τα ενέματα παρότι δεν αναμένεται να προσδώσουν ιδιαίτερη αντοχή στους λασπόκτιστους τοίχους θεωρούνται αναγκαία για να γεμίσουν τα κενά και να συνδέσουν πιθανά χαλαρές περιοχές στο εσωτερικό τους. Θα γίνουν με μείγμα άμμου, ασβέστη και θηραϊκής γης, με χαμηλή πίεση.

B. Ενίσχυση της λασπόκτιστης τοιχοποιίας με βαθιά αρμολογήματα

Η επέμβαση παρότι αναμφίβολα θίγει την αυθεντικότητα του μνημείου, κρίνεται αναγκαία λόγω της ευτέλειας και της κακής κατάστασης των τοίχων. Τα αρμολογήματα θα γίνουν με ασβεστοκονίαμα ενισχυμένο με θηραϊκή γη και μικρή ποσότητα κεραμαλεύρου, σε βάθος 10εκ., αμφίπλευρα στους τοίχους. Σκοπός τους είναι η ενίσχυση της τοιχοποιίας και όχι η αποκάλυψή της ακόμη και σε περιοχές όπου διατηρούνται παλιά αρμολογήματα.

Σύμφωνα με την βασική απαίτηση για διατήρηση του μέγιστου δυνατού της αυθεντικότητας τα παλιά αρμολογήματα που διασώζονται σε καλή κατάσταση δεν απομακρύνονται. Μόνο τα σαθρά και σε μέτρια κατάσταση αφαιρούνται για να αντικατασταθούν με τα νέα βαθιά στερεωτικά αρμολογήματα της σωστικής επέμβασης.

Τα νέα αρμολογήματα προσαρμόζονται ως προς τα υλικά και το χρώμα στα παλιά, αλλά όχι και στις λεπτομέρειες της μορφής εκείνων. Δεν είναι τόσο επικαλυπτικά στα μόλια και δεν φέρουν τα γνωστά μυστήρια των παλιών, αλλά εκτελούνται απλά και τριφτά. Η διαφοροποίηση αυτή επιβάλλεται για την διάκριση της επέμβασης και την ανάδειξη των παλιών ως ιστορικών τεκμηρίων.

Επίσης στην διάρκεια της νέας αρμολόγησης γίνεται προσεκτική διατήρηση και τονισμός των διάφορων αρμών για την αποφυγή συσκότισης των ιστορικών φάσεων.

Γ. Τοπικές Ανακτίσεις

Αναφέρονται όπως ήδη ειπώθηκε σε αναγκαστικές επεμβάσεις για σωστικούς λόγους. Γίνονται με τα ίδια υλικά, λίθους αργούς και γωνιόλιθους όπως των παλιών τοίχων, αλλά με ασβεστοκονίαμα ενισχυμένο με θηραϊκή γη. Τα όριά τους διακρίνονται από τα αυθεντικά μέρη με ενσωμάτωση ορειχάλκινης ταινίας στον διαχωριστικό αρμό, κατά την διάρκεια της τελικής αρμολόγησης.

Δεν γίνεται καμία συμπλήρωση τοίχων, ακόμη και για σωστικούς λόγους, αν γυρίζονται ζητήματα ή έστω και αμυδρές αμφιβολίες γι'αυτών στοιχείων ή άλλων μορφών.

ΕΛΕΓΧΘΗΚΕ

Αθήνα 26-11-2004

Γεωργία Καζαντζίδου
Αρχιτέκτων Μηχ. Π. Δ. 6

Μάρτιος 2004

Η Ελέγξας

Καλλιόπη Θεοχαρίδου

Δρ. Αρχιτέκτων - Αναστηλώτρια

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΟΣ ΚΑΙ ΑΛΜΥΡΟΥ
ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΤΙΜΙΟΥ ΠΡΟΔΡΟΜΟΥ
40003 ΑΝΑΤΟΛΗ – ΑΓΙΑΣ - ΛΑΡΙΣΑ
ΤΗΛ 24940 – 81289
e-mail : anatoli4@otenet.gr

Αξιότιμοι Κύριοι

Εχοντας υπ όψιν το μεγάλο ενδιαφέρον και την αμεριστη υποστηρίξη σας προς τη πολιτιστική, ιστορική, και εκκλησιαστική κληρονομία του έθνους μας, απευθυνόμεθα σε σας, με τη μεγάλη ελπίδα ότι θα μας βοηθήσετε.

Πριν 5 περίπου χρόνια, ο Θεός, και ο Άγιος Ιωάννης ο Προδρομος, εφεραν την Μοναστική μας αδελφότητα εδώ, στον Κισσαβο, την Οσσα, στα 1100 μετρα υψομετρο οπου βρισκεται η ιστορική Μονη του Αγίου Ιωαννου του Προδρομου, 4 χλμ. από το χωριο Ανατολή, 1 ωρα από την πολη της Λαρισας.

Η Μονη κτιστηκε γυρω στο 1550 μ.Χ. από τον Οσιομαρτυρα, Νεομαρτυρα Δαμιανο τον «εν Κισσαβω», ο οποίος ασκητεψε σε σπηλαιο που βρισκεται 2 χλμ. μακρυνα από τη Μονη. Ο Άγιος Δαμιανος, μαρτηρησε στη Λαρισα το 1568 μ.Χ. Τον κρεμασαν και τον εκαψαν οι Τουρκοι, και εριξαν τη σταχτη του στον Πηνειο Ποταμο.

Το κτηριακο συγκροτημα της Ιερας Μονης αποτελειται από κεντρικο Ιερο Ναο προς τιμην του Αγίου Ιωαννου του Προδρομου, [Καθολικον] που περικλειεται από το κτηριο των κελλιων, των εργαστηριων, των χωρων φιλοξενειας, Παρεκκλησιου του Αγίου Δημητρίου και αλλους χωρους. Στο Καθολικο της Μονης διασωζονται αξιολογες τοιχογραφιες.

Η Μονη λειτουργησε ως το 1948 οποτε αρχησε να καταστρεφεται την εποχη των προβληματων του εμφυλιου πολεμου. Κατοπιν, συμπληρωσε την καταστροφη, ο χρονος, τα ακραια καιρικα φαινομενα, και η εγκαταληψις από φορεις και ανθρωπινο δυναμικο...

Σημερα η Μονη ως διατηρηταιο κτηριακο συγκροτημα τελει υπο την εποπτεια της Ζ' Εφοριας Βυζαντινων Αρχαιοτητων που εδρευει στη Λαρισα.

Η Μοναστική μας αδελφοτητα, στεγαζεται σημερα σε παρακειμενο κτηριο που ξεκινησε να κτιζεται το 1980 και εγκαταληφθηκε το 1983, το οποιο, όπως και το Βυζαντινο «Παλαιο» κτηριακο συγκροτημα, εγκαταληφθηκε για 17 χρονια, στη καταστροφη του χρονου, των ακραιων καιρικων φαινομενων και της λεηλασιας του κοσμου.. .. Αυτό το κτηριο, με υπερανθρωπη αυτοθυσια, ακαταπαυστη προσωπικη εργασια, αβαστακτα εξοδα, συμπαρασταση αφανων ευεργετων, πολύ μερακι, και ατελειωτη ευλογία Θεου, στησαμε στοιχειδως, για να βιωσουμε τα μοναστικα ιδεωδη.

Παραλληλα καταβαλουμε έναν τιτανιο αγωνα να διασωσουμε το Βυζαντινο «Παλαιο» κτηριακο συγκροτημα. Τον Φεβρουαριο του 2004 με εξοδα της Μονης εκπονηθηκε «Μελετη» αποκαταστασης του Καθολικου της «Παλαιας» Μονης και αναστηλωσης του περιβαλλοντος χωρου, από την κα Κ. Θεοχαριδου Αρχιτεκτονα, Αναστηλωτρια, η οποια εγκρηθηκε από το Υπουργειο Πολιτισμου.

Επικαλουμαστε, θερμα, τη γνωστη ευαισθησια σας σε αναλογες περιπτωσεις και το αξιοθαυμαστο ενδιαφερον με το οποιο ανταποκρινεσθε συνηθως σε τετοια θεματα.

Θα μπορουσατε, αν επιθυμειτε, να παρετε πολλες πληροφοριες, τοσο για το Μνημειο-Μοναστηρι μας, οσο και για την Μοναστική μας αδελφοτητα από την «Ελληνικη Εταιρεια Προστασιας του Περιβαλλοντος και της Πολιτιστικης Κληρονομιας», από οπου εχουμε ζητησει βοηθεια, μια και το Μοναστηρι μας εχει από χρονια, μια ιδιαιτερη ευαισθησια στο χωρο της Προστασιας του Περιβαλλοντος, διακονοντας τη φυση με σεβασμο, εργαζομενες, οι μοναχες με οικολογικη συνειδηση στο μοναδικο, προτυπο αγροκτημα που περιβαλλει τη Μονη και περιλαμβανει βιολογικες καλλιεργειες οπωροφορων δενδρων, λαχανικων, αρωματικων φυτων, θεραπευτικων φυτων, καθως επισης και την εκτροφη, βιολογικα, ζων γαλακτοπαραγωγης. Με την αοκνη και σκληρη προσπαθεια των μοναζουσων, και την απεραντη ευλογία Του Παναγαθου Θεου η Μοναστική μας αδελφοτητα προσπαθει, να είναι νυχθημερον συνεπης στις μοναστικες της υποσχεσεις, τη δοξολογικη προσευχη, τον πνευματικο αγωνα, τα μυστηριακα και λειτουργικα της καθηκοντα, τη διακονια του πλησιον, με πνευμα προσφορας, θυσιας, ταπεινωσης και ευθυνης. Ετσι προσπαθουμε να συμβαλουμε στο εργο της Εκκλησιας, με πνευμα ιεραποστολικο, διατηροντας το Μοναστικο προγραμμα της Παραδοσης μας, που συνδιαζει την Προσευχη, την Εργασια, την Διακονια της Φιλοξενιας.

Αποτελεσμα της ιεραποστολης μας, είναι η προελευση μας από 8 διαφορετικες χωρες, η διακονια μας με μεταφρασεις λειτουργικων κειμενων, η οργανωση διεθνων συνεδριων για γνωρημια με την Ορθοδοξια, τον Μοναχισμο, την Παραδοση, την Οικολογικη συνειδηση, το σεβασμο στον Δημιουργο και στη Δημιουργια Του και αλλα....

Πιστευουμε ότι δεν πρεπει να σας κουρασουμε άλλο με περισσοτερα λογια που
μπορει να ξαφυγουν από το «μετρον αριστον». Ανοικτη είναι για Σας η θερμη μας
προσκληση να επισκευθητε τον αγιασμενο από τους μαρτυρες προκατοχους μας τουτο τοπο
ώστε «ιδιοις ομασι» να αποκτησετε τη συγουρια ότι η βοηθεια που Σας ζηταμε είναι
πολυτιμη, όχι για μας προσωπικα, αλλα για την διαφυλαξη του θυσαυρου της Θρησκευτικης,
Αρχιτεκτονικης, Καλλιτεχνικης, Πνευματικης, Πολιτιστικης μας κληρονομιας.

Εχετε το σεβασμο μας, την αγαπη μας, τις ευχες μας, κυριως την ταπεινη προσευχη
μας, που θελουμε να συνοδευη, τις αγωνιες, τις επιθυμιες, τα ονειρα, και τους ευγενεις
ποθους Σας, μεχρι να φθασουν στο θρονο Εκεινου που γνωριζοντας τα παντα, δωριζει το
καλλιτερο για τη σωτηρια της ψυχης του καθενος μας.

Με πολλες ελπιδες ,στην ευαισθησια ,την βοηθεια

Και κυριως την αγαπη Σας

Οι μοναχες της Ιερας Μονης Τιμιου Προδρομου Ανατολης Κισσαβου